УДК 929.52(477.65):[94:329:733]
DOI https://doi.org/10.32782/2663-5984.2026/2.18

Юрченко С. С.
https://orcid.org/0009-0006-3817-1229
Державний архів Кіровоградської області;
Кропивницький фаховий коледж харчування та торгівлі

НЕВІДОМІ СТОРІНКИ РОДИННОЇ ІСТОРІЇ ВСЕВОЛОДА ГОЛУБОВИЧА

У статті здійснено біографічну та генеалогічну реконструкцію родини українського державного і політичного діяча Всеволода Олександровича Голубовича з використанням комплексу документальних джерел церковного та адміністративного походження. Дослідження ґрунтується на зіставленні метричних записів, клірових відомостей, сповідних розписів, документів духовних консисторій, матеріалів архівно-слідчої справи та публікацій «Подільських єпархіальних відомостей». Такий підхід дозволив простежити інформацію про представників родини в різні періоди їхнього життя та співвіднести відомості, зафіксовані в документах різного походження.

Особливу увагу приділено реконструкції службової біографії батька Всеволода Голубовича – Олександра Голубовича. Встановлено послідовність його навчання, рукоположення та служби в парафіях Подільської єпархії, визначено хронологію переміщень між населеними пунктами Балтського повіту, а також простежено обставини переходу за штат і матеріальної допомоги духовенству. Через ці відомості уточнено географію проживання родини в період дитинства Всеволода Голубовича.

Реконструкція попередніх поколінь дала змогу простежити родинну лінію від Всеволода Голубовича через його батька Олександра та діда Помпія до Василя Яковича Голубовича. Документальні матеріали дозволили встановити окремі дати народження, навчання, призначення на церковні посади та склад родин представників кількох поколінь. Окремо виявлено відомості про сестру Всеволода Голубовича Зінаїду та її професійну діяльність.

Документальні свідчення зіставлено з мемуарами Тетяни Кардиналовської, що дало можливість виявити окремі неточності в описі сімейного життя та службової діяльності Олександра Голубовича. Уточнено також обставини шлюбу Всеволода Голубовича і Тетяни Кардиналовської на підставі метричного запису. Виявлені матеріали розширюють біографічну характеристику діяча та демонструють можливості церковної документації для дослідження родинного середовища представників українського політичного руху початку XX ст.

Ключові слова: *Всеволод Голубович, священники, генеалогія, клірові відомості, «Подільські єпархіальні відомості», біографія.*

Постановка проблеми. Всеволод Олександрович Голубович належить до кола діячів Української революції 1917–1921 рр., біографія яких традиційно розглядається передусім крізь призму їхньої громадсько-політичної діяльності. Водночас реконструкція біографії політичного діяча потребує врахування ширшого соціального та родинного контексту, зокрема походження, сімейного середовища, освіти й професійної діяльності його найближчих родичів. У випадку Всеволода Голубовича ці аспекти залишаються дослідженими значно меншою мірою, а окремі біографічні відомості не мають належного документального підтвердження або містять розбіжності.

Проблема ускладнюється фрагментарністю збережених джерел. Зокрема, відсутність метричного запису про народження Всеволода Голубовича безпосередньо в церковній документації села Молдовка унеможливлює просте встановлення дати його народження традиційним генеалогічним шляхом. Особливе значення в цьому контексті мають клірові відомості та розпорядження єпархіального керівництва, оскільки вони фіксували не лише службову діяльність священнослужителів, а й склад їхніх родин, вік, освіту, місця проживання та переміщення між парафіями.

Таким чином, проблема дослідження полягає у відтворенні недостатньо висвітлених біографічних

© Юрченко С. С., 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

і родинних аспектів життя Всеволода Голубовича, а також у визначенні інформаційних можливостей церковної документації для уточнення біографій та реконструкції родинних зв'язків діячів української історії кінця XIX – початку XX ст.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Всеволод Олександрович Голубович постає як контроверсійна постать в українській історії, про яку сформувалися різні оцінки як від дослідників-сучасників діяча, так і від теперішніх науковців. Діяльності Всеволода Голубовича та участі його в Українській революції 1917–1921 рр. присвячені праці Т. Осташко [25], А. Болабольченка [5], Т. Вінцковського [10]. Біографічні розвідки, в яких висвітлюється не лише його політична діяльність, містяться в праці В. Верстюка, Т. Осташко «Діячі Української Центральної Ради: Біографічний довідник» [6], де коротко зібрані основні біографічні відомості про В. Голубовича. Достатньо відстороненими від політичного контексту є спогади дружини Всеволода Голубовича Тетяни Кардиналовської «Невідступне минуле» [13], які розкривають важливі аспекти особистого життя українського політичного діяча, надають інформацію про його батьків й дають змогу зробити ряд уточнень до його біографії.

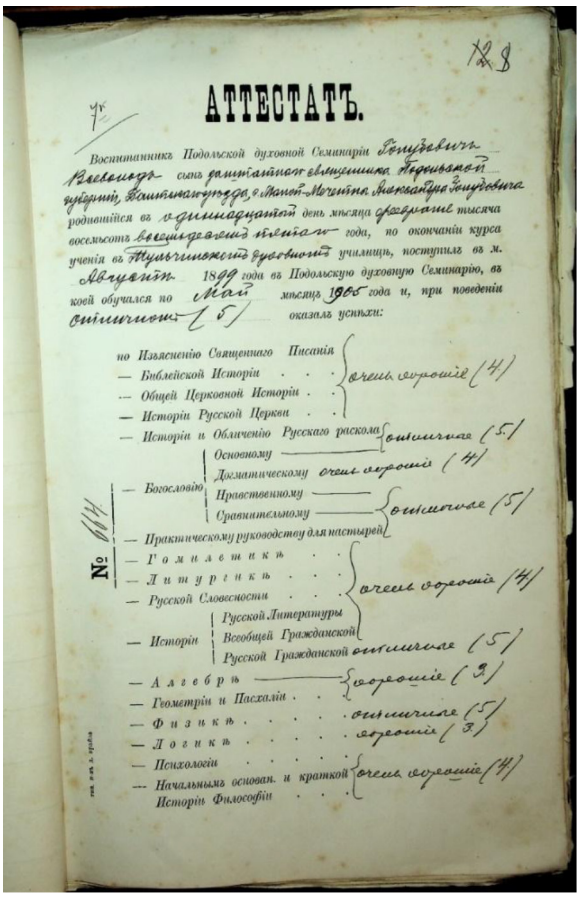
Основу джерельної бази нашого дослідження складають матеріали фондів Державного архіву Хмельницької області (далі – ДАХмО): «Подільська духовна консисторія» (Ф. 315), Центрального державного історичного архіву України у м. Київ (далі – ЦДІАК) «Київська духовна консисторія» (Ф. 127), документи яких мають біографічний і генеалогічний характер, та матеріали з «Подільських єпархіальних відомостей» – офіційного видання Подільської єпархії, що публікувалося у 1862–1905 роках. Видання мало офіційну частину, яка фіксувала розпорядження єпархіальних відомств про переміщення священнослужителів по території Подільської губернії й призначення їх у релігійних установах різних населених пунктів, що є особливо важливим у відстеженні переміщень родини Голубовичів.

Постановка завдання. Мета статті – уточнити біографію українського державного і політичного діяча Всеволода Голубовича та реконструювати родовід його родини. Основними завданнями дослідження є встановлення його точної дати народження на основі архівних документів, дослідження походження родини, службової діяльності батька та виявлення відомостей про нащадків.

Виклад основного матеріалу. Попри інтерес до політичної діяльності Всеволода Голубовича діяч здебільшого лишається загадкою для наукової спільноти, адже до цього часу навіть невідома точна дата його народження. Звернімося до першоджерел для встановлення точної дати народження В. Голубовича. З наявних документів відомо, що Всеволод Олександрович народився у лютому 1885 р. в селі Молдавка (сучасна Молдовка Голованівського району Кіровоградської області) Балтського повіту Подільської губернії [2, Арк. 1-1 зв.]. Стан збереженості метричних книг Подільської консисторії можна оцінити як незадовільний. Згідно з проведеним аналізом описів матеріали Свято-Михайлівської церкви с. Молдовка збереглися лише за кінець XVIII – початок XIX ст. в Центральному державному історичному архіві України м. Києва та Державному архіві Хмельницької області, що унеможливлює отримання необхідного метричного запису. Під час пошуку був здійснений аналіз документів, заведених на В. Голубовича після його арешту; найбільш повні дані має анкета заарештованого, в якій вказані вік, населений пункт й дата народження – лютий 1885 р. без вказівки точного числа.

Всеволод Олександрович Голубович навчався в духовних установах: Тульчинському духовному училищі у м. Тульчин Подільської єпархіальної училищної ради та Подільській духовній семінарії у м. Кам'янці-Подільському, тому важливим є опрацювання особистих документів, які могли зберегтися. У фонді Державного архіву Вінницької області № 444 «Тульчинське духовне училище Подільської єпархіальної училищної ради», в якому проходило навчання В. Голубовича протягом 1895–1899 рр., документів, спроможних розкрити питання, не було виявлено. Іншим закладом є Подільська духовна семінарія, де Всеволод Олександрович навчався протягом 1899–1905 рр. У матеріалах Подільської духовної семінарії зберігся атестат [4, Арк. 8], в якому вказані поточна діяльність його батька, результати успішності під час закінчення закладу та точна дата народження – 11 лютого 1885 р.

Про батьків прем'єр-міністра УНР, Олександра та Ірину Голубович, відомо небагато. В мемуарах першої дружини В. Голубовича, доньки учасника Першої світової війни, генерал-лейтенанта Михайла Григоровича Кардиналовського – Т. Кардиналовської, батько Олександр Голубович мав парафію в м. Тульчин, в якій служив до смерті [13, с. 64]. Проте інформація про парафію викликає підозру, адже в атестаті Всеволода його батько зазначається позаштатним священником с. Мала Мечетня. Поза штат священників часто

АТТЕСТАТЪ.

Воспитанникъ Подольской духовной Семинаріи Голубевичъ Всеволодъ сынъ заштатнаго священника Порфирія Голубевича уроженецъ, Винницкаго уѣзда, с. Малой Мечетни Александръ Голубевича родившійся въ одиннадцатомъ день мѣсяца февраля тысяча восемьсотъ восемьдесятъ пятаго года, по окончаніи курса ученія въ Тульчинскомъ духовномъ училищѣ, поступилъ въ м. Могилевъ 1899 года въ Подольскую духовную Семинарію, въ коей обучался по Май мѣсяцъ 1905 года и, при поведеніи отличномъ (5) оказалъ успѣхи:

по Изъясненію Священнаго Писанія		очень хорошіе (4)
— Библейской Исторіи		
— Общей Церковной Исторіи		
— Исторіи Русской Церкви		
— Исторіи и Обличенію Русскаго раскола		отличные (5)
— Богословію	Основному	очень хорошіе (4)
	Догматическому	
	Нравственному	отличные (5)
	Сравнительному	
— Практическому руководству для пастырей		
— Гомилетикѣ		очень хорошіе (4)
— Литургикѣ		
— Русской Словесности		
— Исторіи	Русской Литературы	отличные (5)
	Всеобщей Гражданской	
	Русской Гражданской	
— Алгебрѣ		хорошіе (3)
— Геометріи и Тригонометріи		отличные (5)
— Физикѣ		хорошіе (3)
— Логикѣ		
— Психологіи		очень хорошіе (4)
— Начальнымъ основан. и краткой Исторіи Философіи		

№ 6111

Рис. 1. Атестат про закінчення Всеволодом Голубовичем Подільської духовної семінарії у 1905 р.

переводили через стан здоров'я або ж вік, тому інформація потребує перевірки.

Найбільш правдивими джерелами з історії призначень, переведення та звільнення священників на території Подільської губернії є видання «Подільських єпархіальних відомостей» (1862–1905) та клірові відомості священнослужителів при церквах Подільської єпархії, здатні пролити світло на кар'єрний шлях батька В. Голубовича.

Враховуючи інформацію, що станом на 1905 р. Олександр Голубович вже був позаштатним священником, при аналізі «Подільських єпархіальних відомостей» № 29 від 17.07.1893 р. знаходимо розпорядження єпархіального керівництва про звільнення поза штат священника с. Мала Мечетня Балтського повіту [12, с. 579]. Вже у випуску № 40 від 01.10.1894 р. дізнаємося про прохання Олександра Голубовича надати йому допомогу у розмірі 300 руб., проте була погоджена видача лише 150 руб., яка надається родині священника в разі його сліпоти, хвороби, лікування чи потреби в утриманні сім'ї [28, с. 870]. В мемуарах Т. Кардиналовська згадує про сліпоту батька Голубовича, тому частина відомостей підтверджується.

Переведення священників через декілька років з одного населеного пункту в інший було напрацьованою практикою. Тому ми також можемо простежити церкви, в яких служив Олександр Голубович. Згідно з випуском «Подільських єпархіальних відомостей» № 21 від 01.11.1872 р. дізнаємося, що О. Голубович цього ж року закінчив Кишинівську духовну семінарію та був призначений на місце псаломщика у м. Голованівськ [27, с. 521]. Інформацію про навчання теж доповнюють клірові відомості: у 1857 р. О. Голубович починає навчання в Уманському повітовому училищі до 4-го класу, після чого був переведений до Кишинівської духовної семінарії, яку закінчив з 2-м розрядом [17, Арк. 198 зв.]. У списках випускників Кишинівської духовної семінарії за 1872 р. вказаний рік народження – 1845 р. та походження: син священника с. Чорна Гребля Помпея (Помпія) Голубовича [20, с. 57]. У клірових відомостях 1874 р. вказаний вік – 28 років, а отже, 1845/46 рік є доволі точним. Його дружині Ірині Овсіївні станом на 1874 р. 18 років – рік народження приблизно 1855/56 [18, Арк. 684 зв.].

У єпархіальних відомостях № 3 від 01.02.1877 р. дізнаємося про переведення священника з с. Гонората до с. Молдавка – обидва населені пункти належать до Балтського повіту [30, с. 74]. Олександр Голубович був призначений священником с. Гонората 5 вересня 1873 р. [17, Арк. 198 зв.], на що вказують клірові відомості священнослужителів Свято-Миколаївської церкви с. Гонората. У випуску єпархіальних відомостей № 2–3 від 19.01.1891 р. [31, с. 31] фіксуємо рішення про переведення Олександра Голубовича з села Краснополя Балтського повіту до Малої Мечетні. За відсутності доступу до єпархіальних відомостей за 1886, 1888–89 рр. можна допустити, що призначення до с. Краснопіль відбулося в один із цих років.

Цінними для нас є клірові відомості Михайлівської церкви с. Молдовка за 1880 р. Згідно з ними, О. Голубович призначений священником цього села розпорядженням від 30 грудня 1876 р. Станом на 1880 р. в нього вже була 5-річна донька Зінаїда, яка народилася у період його служби в с. Гонората. У метричній книзі Свято-Миколаївської церкви с. Гонората за 1875 р. знаходимо метричний запис № 16 від 11 жовтня про народження в сім'ї священника Олександра Помпійовича Голубовича та його дружини Ірини Овсіївни доньки Зінаїди [23, Арк. 733 зв-734].

У клірових відомостях Свято-Успенської церкви с. Мала Мечетня за 1902 р. в розділі про позаштатних священників дізнаємося, що Олександр Голубович вже помер, а в самих списках вказані лише його вдова Ірина Овсіївна Голубович – 45 років та троє дітей: Зінаїда – 27 років, Всеволод – 18 років та Георгій – 8 років [14, Арк. 828]. Це наштовхує нас на цілковиту розбіжність зі спогадами першої дружини прем'єр-міністра УНР.

Мемуари є літературою суб'єктивною, тому атрибуція інформації повинна здійснюватися особливо ретельно. Спогади містять ряд явних хиб: Т. Кардиналовська доволі детально описує відносини батьків Голубовича: «*Вона допомагала отцю Олександру ходити і під час богослужіння, але тільки до царських дверей, бо далі жінкам заборонено входити, тож його проводив хтось інший – із чоловіків. Одного разу до Тульчина прибули церковні власті. До них дійшли чутки, що в церкві служить сліпий священик, а це порушувало церковні устави. Отцеві Олександрові загрожувала втрата улюбленої праці, до якої він мав справжнє покликання. Всі парафіяни заступилися за свого батюшку, запевнивши владику, що той цілком задовільно виконує свої обов'язки, кращого священика вони не потребують. Власті відступилися, й отець Голубович далі служив до самої своєї смерті, а його віддана дружина йому допомагала*» [13, с. 64–65]. Проте подібне Т. Кардиналовська могла знати лише з вуст дружини Олександра Голубовича Ірини Овсіївни.

В. Голубович познайомився з першою дружиною у 1915/16 р., коли вона була ще 16-річною гімназисткою, а побрався у 1917 р. Між шлюбом В. Голубовича і Т. Кардиналовської й смертю його батька минуло 15 років, бачити відносини його батьків вона не могла. Окрім того, згадка парафії в м. Тульчин, швидше за все, є хибою, спричиненою значним проміжком часу й прогалинами у спогадах Т. Кардиналовської. Адже мемуари «Невідступне минуле» вперше були опубліковані у 1992 р., сама ж Кардиналовська після 1943 р. прожила частину свого життя в Італії, Великій Британії та США. Відповідно, зазначену інформацію варто визнати викривленням, здійсненим автором спогадів.

Під час дослідження нами були віднайдені додаткові відомості про сестру В. Голубовича Зінаїду Олександрівну. Відомо, що З. Голубович навчалася в Тульчинському єпархіальному жіночому училищі, яке закінчила у 1891 р. Згідно з «Подільськими єпархіальними відомостями» № 13 від 30.03.1896 р. [9, с. 278] Зінаїда Голубович у 1894 р. була прийнята на посаду помічниці вихователькі того ж закладу, в якому навчалася; згодом отримала посаду вихователькі 3-го класу, з якої звільнилася у 1900/1 р. [8, с. 7]. Зінаїда одружилася з сином священника Володимиром Івановичем Кохановським. У шлюбі народився син Олександр – фахівець у галузі електроенергетики, нащадки якого проживають в Австралії, в м. Сідней, та зберігають сімейний архів Кохановських-Голубовичів [32, с. 279–289].

Повертаючись до предків В. Голубовича, пам'ятаємо, що його дідусь – Помпій Голубович, священник с. Чорна Гребля (сучасне село М'якохід Джулинської сільської громади Гайсинського району Вінницької області). В метричній книзі с. Чорна Гребля за 1869 р. знаходимо підпис приходського священника Помпія Васильовича Голубовича [26, Арк. 183 зв.]. Водночас «Подільські єпархіальні відомості» № 2 від 15.01.1872 р. [29, с. 35] повідомляють про виключення зі списків священників нині померлого священника с. Чорна Гребля Помпія Голубовича. Звертаючись до клірових відомостей с. Чорна Гребля за 1871 р. [19, Арк. 530 зв.], дізнаємося, що Помпій Васильович Голубович народився 6 грудня 1813 р. в містечку Хащовом (сучасне село Хащувате Гайворонської міської громади Голованівського району Кіровоградської області) у родині священника Василя Голубовича. 15 червня 1841 р. закінчив Київську духовну семінарію з атестатом 2-го розряду, 21 червня 1842 р. був призначений приходським священником в село Смолянка Балтського повіту (село Кодимської міської громади у Подільському районі Одеської області); 1848 р. переведений до с. Дяківка (село у Джулинській сільській громаді Гайсинського району Вінницької області) та через звинувачення у побитті звенигородського паламаря з 20 березня 1853 р. призначений приходським священником с. Чорна Гребля. Помер Помпій Васильович Голубович 1 грудня 1871 р. Він прожив 58 років й станом на 1871 р. мав дружину Олександру Григорівну, яка була донькою священника віком 51 рік, синів Олександра (навчався в Київській семінарії в 5-му класів) 27 років, Антонія 22 років (теж навчався в Київській семінарії в 3-му класі), Володимира 20 років (навчався в Подільській семінарії на казенному відділенні), Стефана 18 років (навчався в Тульчинському училищі в 2-му класі), Михайла 7 років [19].

Під час пошуків інформації про прадіда В. Голубовича Василя у метричній книзі церкви Святого Миколая містечка Хащувате виявляємо запис № 34 від 05.12.1814 р. (різниця в рік

з кліровими відомостями), що у приходського священника Василя Яковича Голубовича та його дружини Олени Іванівни народився син Помпій, хрещеним батьком якого став житель містечка Хащувате шляхтич Семен Тимофійович Третяк [22, Арк. 774]. У сповідних розписах за 1820 р. дізнаємося, що в сім'ї приходського священника Василя Яковича Голубовича числяться: сам священник 32 років (≈ 1788 р. н.), дружина Олена Іванівна 27 років, сини – 5-річний Помпій та 3-річний Микола, також матір його дружини Ганна Яківна Качоровська 61 року [33, Арк. 1030]. У клірових відомостях знаходимо додаткові відомості, що Василь Якович Голубович закінчив у 1813 р. Подільську духовну семінарію, 21 листопада 1813 р. був призначений приходським священником містечка Хащувате [16]. Станом на 1829 р. Василь Якович мав дружину Варвару 32 років, уже згаданих синів Помпія та Миколу, сина Олімпія 1 року та доньку Олену 7 років [15, Арк. 407 зв-408]. Водночас у 1827 р. присутні відомості про сина Федора, який до 1829 р. помер. Після 1829 р. Василь Голубович більше не значиться священником містечка Хащувате, що може свідчити про його переведення або смерть.

Якщо говорити про особисте життя самого Всеволода Голубовича, то його першою дружиною стала вже згадана Тетяна Михайлівна Кардиналовська. Після того, як Т. Кардиналовській виповнилося 18 років, вона одружилася зі значно старшим за неї В. Голубовичем. У спогадах Кардиналовська пише: «*Коли він мені освідчився, я була приголомшена, бо одруження мені навіть не спадало на думку… Ми вінчалися в церкві Київського кадетського корпусу, який колись закінчив мій батько*…» [13, с. 67–68]. Дійсно, у метричній книзі Володимирівської церкви при Київському кадетському училищі знаходимо запис № 4 від 29.10.1917 р. про одруження інженера-будівника Всеволода Олександровича Голубовича віком 30 років (насправді 32) та доньки генерал-лейтенанта Тетяни Михайлівни Кардиналовської 18 років. Свідками на весіллі з боку нареченого виступили кандидат юридичних наук Петро Антонович Плевако[1] та відставний генерал-майор Микола Володимирович Савицький. З боку нареченої були студент Київського політехнікуму Микола Антонович Карячин та поручик Іван Олександрович Алхазов [21, Арк. 6 зв.-7].

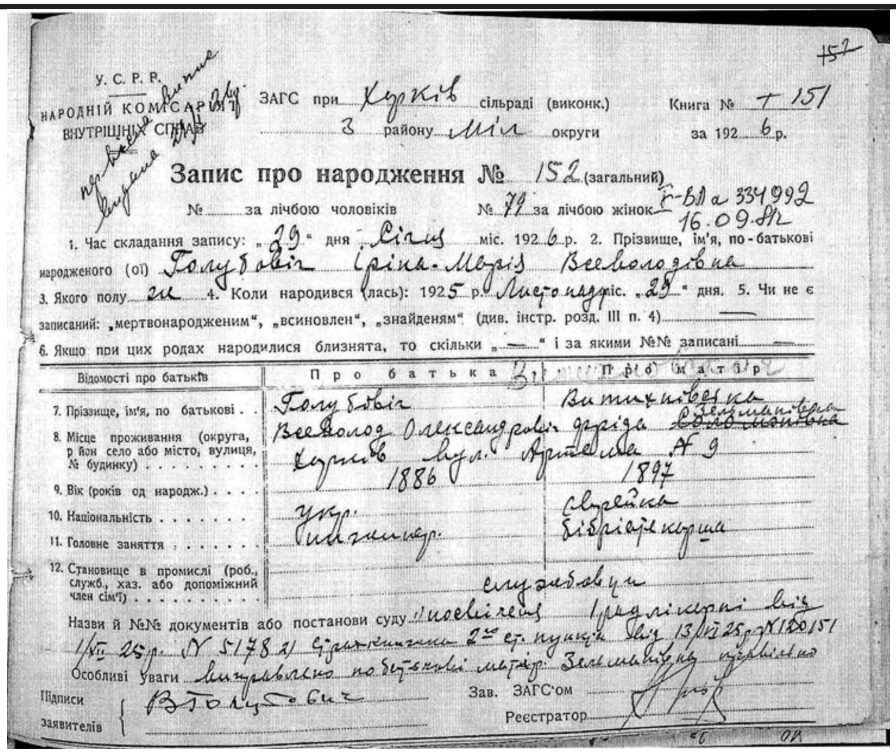
У подружжя народилася донька Леся. Під час гетьманського перевороту Т. Кардиналовська з родиною виїхали до Москви, де прожили певний час; вже тоді вона була вагітна. Попередньо, у лютому 1919 р. вона народила дівчинку й назвала її Лесею [13, с. 79]. Тетяні було важко утримувати доньку через власне досить скрутне становище, відсутність коштів. За пропозицією матері Тетяна переїхала до рідні в с. Прохорівка (село в Черкаському районі, Черкаської області) [13, с. 80].

Під час підготовки від'їзду Т. Кардиналовська отримала від В. Голубовича листа: «*Якщо в тебе народився син, назви його В'ячеславом, а якщо дочка – називай, як хочеш*». Це повідомлення стало кінцем їх шлюбу, у відповідь Тетяна написала: «*У мене народилася дочка, й ні мені, ні їй ти більше не потрібен*» [13, с. 80]. Згодом у Т. Кардиналовської унаслідок пережитого стресу припинилася лактація. Леся почала хворіти, померла й була похована на кладовищі у с. Золотоноша, куди Тетяна згодом переїхала жити [13, с. 80]. Сам В. Голубович таємно приїхав до Тетяни в Золотоношу у вересні 1919 р. Т. Кардиналовська поїхала разом з ним до Кам'янця-Подільського, де вони вже розлучилися й жили окремо.

Наступний період особистого життя В. Голубовича можна означити як харківський. Після амністії у справі членів Центрального комітету Української партії соціалістів-революціонерів у грудні 1921 р. В. Голубович до повторного арешту у 1931 р. проживав у м. Харків й працював у відділі капітального будівництва Української Ради народного господарства. Там він познайомився з бібліотекаркою Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка, уродженкою м. Олександрія Вітіхновською Фрідою Зельманівною [3]. Згодом вони одружилися й 29 листопада 1925 р. [1, Арк. 151] у них народилася донька Ірина-Марія.

Ірина-Марія Всеволодівна залишилася без батьків. У 1931 р. Всеволода Голубовича заарештували у справі Українського національного центру. Ув'язнення було продовжено влітку 1937 р. і, як відомо, у в'язниці м. Ярославль В. Голубович помер. Фріда Зельманівна була звільнена з посади влітку 1933 р. через зв'язки з меншовиками, особливо з Борисом Осиповичем Боровичем (Іось Лейзеров Фінкельштейн) – бібліографом, засновником та завідувачем відділу консультації Харківської бібліотеки ім. В. Короленка, та через підтримку зв'язку зі своїм чоловіком. Після цього у лютому 1938 р. [31] Фріда Зельманівна була заарештована

[1] Петро Антонович Плевако – громадський, політичний та церковний діяч, член Української Центральної Ради, брат бібліографа, автора «Хрестоматії української літератури» Миколи Плевако та історика економіки Олександра Плевако.

У. С. Р. Р.
НАРОДНІЙ КОМІСАРІАТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ЗАГС при Київ сільраді (виконк.) Книга № Т 151
3 району Міл округи за 1926 р.

Запис про народження № 152 (загальний)

№ ... за лічбою чоловіків № 79 за лічбою жінок

1. Час складання запису: „29" дня Січня міс. 1926 р. 2. Прізвище, ім'я, по-батькові народженого (ої) Голубович Ірина-Марія Всеволодівна
3. Якого полу жін. 4. Коли народився (лась): 1925 р. Листопада міс. „25" дня. 5. Чи не є записаний: „мертвонародженим", „всиновлен", „знайденям" (див. інстр. розд. III п. 4) ...
6. Якщо при цих родах народилися близнята, то скільки „—" і за якими №№ записані ...

Відомості про батьків	Про батька	Про матір
7. Прізвище, ім'я, по батькові	Голубович Всеволод Олександрович	Витковецька Фріда Зельманівна
8. Місце проживання (округа, район село або місто, вулиця, № будинку)	Київ вул. Артилерійська № 9	
9. Вік (років од народж.)	1886	1897
10. Національність	укр.	єврейка
11. Головне заняття	викладач	бібліотекарша
12. Становище в промисли (роб., служб., хаз. або допоміжний член сім'ї)		

Назви й №№ документів або постанови суду Свідоцтво про шлюб 13/IV 25 р. № 180151
1/IV 25 р. № 5178 від Єврейської 2-ї ст. пункту Київ
Особливі уваги Матір'ю записано по бажанню матері. Зельманівну виправлено

Підписи заявителів Всеволод Голубович

Зав. ЗАГС'ом ...
Реєстратор ...

Рис. 2. Актовий запис громадянського стану про народження доньки Всеволода Голубовича Ірини-Марії

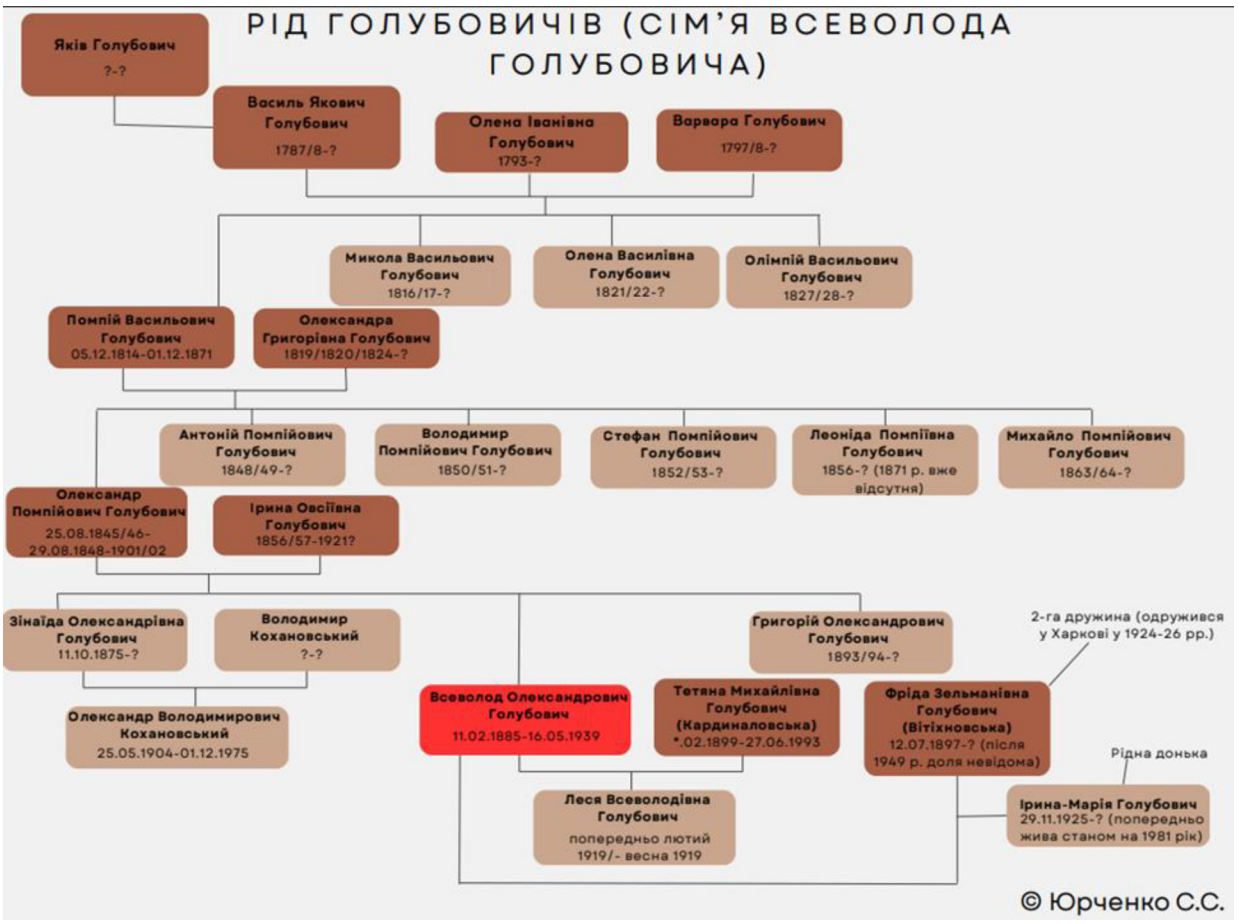

Рис. 3. Родове дерево родини Голубовичів

й звинувачена в участі в антирадянській організації українських есерів. Попри встановлений вирок – 5 років жінка була звільнена лише у 1947 р., після чого 30 травня 1949 р. була повторно заарештована за участь в есерівській та меншовицькій організаціях й етапована до Красноярського краю. Отже, Ірина-Марія лишилася без батька у 6 років, а без матері – у 12 років. Після цього доля її невідома, але код на актовому записі ДРАЦСу від 16.09.1981 р. говорить про повторну видачу свідоцтва. Станом на вересень 1981 р. Ірині-Марії мало б бути 55 років, а отже, є можливість висловити припущення, що донька В. Голубовича та Ф. Вітіхновської змогла пережити складні для себе часи (залишитися круглою сиротою у 12 років, Другу світову війну тощо) й, можливо, навіть дожити до Незалежності України. На основі здобутих відомостей можемо сформувати родове дерево сім'ї Голубовичів:

Висновки. Отже, визначено, що біографія Всеволода Голубовича попри значний науковий доробок, присвячений цій постаті, висвітлювала переважно політичне життя прем'єр-міністра УНР, майже цілком оминаючи біографічні відомості. Незважаючи на відсутність метричних записів нами встановлена точна дата народження Всеволода Голубовича – 11 (23) лютого 1885 року. Родина Всеволода Голубовича по лінії батька була спадковою сім'єю священників, історія якої сягає 1760-х років.

Найбільшою складністю під час пошуків священників з роду Голубовичів є відстеження їх активних переміщень як священнослужителів між населеними пунктами; це стосується дідуся Помпія Голубовича й особливо батька В. Голубовича Олександра. Завдяки біографічним відомостям, які містяться в клірових відомостях Подільської губернії, та рішенням єпархіальних відомств установлено місця й роки народження багатьох членів родини Голубовичів, їх освіту та географію переміщення здебільшого в межах Балтського повіту Подільської губернії.

Родинне життя Всеволода Голубовича не було успішним. Перший шлюб не пройшов випробування часом через складну політичну ситуацію в країні та відносини між Всеволодом та Тетяною Кардиналовською. Другий шлюб протривав недовго через репресивні заходи радянської влади. Важливим здобутком стало виявлення прямого нащадка Всеволода Голубовича – доньки Ірини-Марії, діти якої можуть досі проживати в Україні й не знати пращура.

Інформація про використання штучного інтелекту. Під час підготовки статті інструменти штучного інтелекту використовувалися виключно для мовного редагування, перевірки граматики, перекладу або інших допоміжних завдань, без використання згенерованих ними об'єктів як результатів академічної діяльності.

Список літератури:

1. Актовий запис громадянського стану від 29.01.1926 р. про народження 29.11.1925 р. Голубович Ірини-Марії Всеволодівни. *ДАХО*, Ф.Р. –6532, Оп. 21, Спр. 421. Арк. 151.

2. Анкета заарештованого Голубовича В. О. від 15 серпня 1920 р. *ГДА СБУ*, Ф. 6, Спр. 69270, Т. 6, Арк. 1-1 зв.

3. Архівно-слідча справа на Вітіхновську Фріду Зельманівну. *ДАХО* Ф.Р. – 6452. Оп. 6. Спр. 167, 168.

4. Атестат на ім'я Всеволода Голубовича про закінчення Подільської духовної семінарії. *ДАХмО*, Ф. 64: «Подільська духовна семінарія», Ф. 64, Оп. 1, Спр. 34, Арк. 8.

5. Болабольченко А. Всеволод Голубович і «Справа УПС-Р». Київ, УКСП Кобза, 1993, 55 с.

6. Верстюк В. Ф., Осташко Т. С. Діячі Української Центральної Ради: Біографічний довідник. НАН України, Український міжнародний комітет з питань науки і культури. Київ, 1998. 255 с.

7. Вирок Української революції: Справа ЦК УПСР : Науково-документальне видання. Упорядники – Тетяна Осташко, Сергій Кокін. Київ: Темпора, 2013. 668 с.

8. Відомості про звільнення Зинаїди Голубович з посади помічниці вихователькі Тульчинського єпархіального духовного училища. *Подільські єпархіальні відомості*, № 1. 06.01.1901 р. С. 7.

9. Відомості про призначення Зинаїди Голубович помічницею вихователькі у Тульчинському єпархіальному духовному училищі. *Подільські єпархіальні відомості*, № 13. 30.03.1896 р. С. 278.

10. Вінцковський Т. Громадсько-політична діяльність Всеволода Голубовича в Одесі (до біографії прем'єр-міністра УНР). *Чорноморська хвиля Української революції: провідники національного руху в Одесі у 1917–1920 рр.* / відп. ред. В. М. Хмарський. Одеса, 2010. С. 238–250.

11. Всеволод Голубович. *Горе переможеним. Репресовані міністри Української революції*. Центр. держ. архів вищ. органів влади і упр. України, Ін-т історії України Нац. акад. наук України та ін. Київ: К. І. С., 2018. С. 41–52.

12. Звільнення поза штат священника Успенської церкви с. Мала Мечетня Олександра Голубовича. *Подільські єпархіальні відомості*, № 29. 17.07.1893 р. С. 579.

13. Кардиналовська Т. М., Кардиналовська Р., Кардиналовська М. *Невідступне минуле : Спогади колишньої дружини прем'єр-міністра Центральної Ради Всеволода Голубовича і українського письменника Сергія Пилипенка* / авт. передм. М. Жулинський. М. П. Коць, 1992. 173 с.

14. Клірові відомості про звільнених поза штат священнослужителів, їх вдів та сиріт с. Мала Мечетня 1902 р. *ДАХмО*, Ф. 315, Оп. 1. Спр. 12564, Арк. 828.

15. Клірові відомості про священнослужителів м-ка Хащувате та їх родини у 1829 р. *ДАХмО*, Ф. 315, Оп. 1. Спр. 7326, Арк. 407 зв.-408.

16. Клірові відомості про священнослужителів м-ка Хащувате та їх родини у 1827 р. *ДАХмО*, Ф. 315, Оп. 1. Спр. 7286.

17. Клірові відомості про священнослужителів с. Гонората та їх родини у 1880 р. *ДАХмО*. Ф. 315, Оп. 1, Спр. 11856, Арк. 198 зв.

18. Клірові відомості про священнослужителів с. Молдовки та їх родини у 1874 р. *ДАХмО*, Ф. 315, Оп. 1. Спр. 12270, Арк. 684 зв.

19. Клірові відомості про священнослужителів с. Чорна Гребля та їх родини у 1871 р. *ДАХмО*. Ф. 315, Оп. 1, Спр. 11819, Арк. 530 зв.

20. Лотоцкий П. Список и краткие биографии окончивших полный курс Кишинёвской ДС за столетие существования (1813–1913 гг.). Кишинёв, 1913. С. 117.

21. Метричний запис від 29.10.1917 р. про одруження інженера-будівника Всеволода Олександровича Голубовича та доньки генерал-лейтенанта Тетяни Михайлівни Кардиналовської. *ЦДІАК*, Ф. 127, Оп. 1080, Спр. 459, Арк. 6 зв.- 7.

22. Метричний запис про народження діда Всеволода Голубовича – Помпія Васильовича Голубовича. 05 (17).12.1814 р. *ДАХмО*. Ф. 315. Оп. 1, Спр. 6995, Арк. 774.

23. Метричний запис про народження сестри Всеволода Голубовича – в Зінаїди Олександрівни Голубович 11(23).10.1875 р. *ДАХмО*, Ф. 315, Оп. 1, Спр. 11900, Арк. 733 зв.-734.

24. Осташко Т. Всеволод Голубович: портрет на політичному тлі / Осташко Т. *Проблеми вивчення історії Української революції 1917–1921 років*. Вип. 6, 2011. С. 45–74.

25. Осташко Т. Всеволод Голубович: портрет на політичному тлі / Осташко Т. *Проблеми вивчення історії Української революції 1917–1921 років*. Вип. 6, 2011. С. 45–74.

26. Підпис приходського священника с. Чорна Гребля Помпія (Помпея) Васильович Голубович станом на 1869 р. *ДАХмО*, Ф. 315. Оп. 1, Спр. 8825, Арк. 138 зв.

27. Постанова Подільського єпархіального начальства про призначення Олександра Голубовича на посаду псаломщика у м. Голованівськ. *Подільські єпархіальні відомості*, № 21. 1.11.1872 р. С. 521.

28. Резолюція Подільського єпархіального начальства від 27 травня 1894 р. на прохання Олександра Голубовича про виділення грошової допомоги. *Подільські єпархіальні відомості*, № 40. 1.10.1894 р. С. 870.

29. Розпорядження Подільського єпархіального начальства про виключення зі списків померлого священника с. Чорна Гребля Помпея Голубовича. *Подільські єпархіальні відомості*, № 2. 15.01.1872 р. С. 35.

30. Розпорядження Подільського єпархіального начальства про переведення священника с. Гонората Олександра Голубовича до с. Молдовка. *Подільські єпархіальні відомості*, № 3. 01.02.1877 р. С. 74.

31. Розпорядження Подільського єпархіального начальства про переведення священника с. Краснополя Балтського повіту Олександра Голубовича до с. Малої Мечетні. *Подільські єпархіальні відомості*, № 2–3. 19.01.1891 р. С. 31.

32. Сербін С. В іншому часі – в іншому місці (з архіву родини В. Голубовича). *Українознавство*, № 3. 2006. С. 279–289.

33. Сповідні розписи м-ка Хащувате за 1820 р. *ДАХмО*. Ф. 315, Оп. 1, Спр. 7070, Арк. 1030.

Yurchenko S. S. UNKNOWN PAGES OF THE FAMILY HISTORY OF VSEVOLOD HOLUBOVYCH

The article provides a biographical and genealogical reconstruction of the family of Vsevolod Oleksandrovych Holubovych, a Ukrainian statesman and political figure, based on a comprehensive body of documentary sources of ecclesiastical and administrative origin. The study relies on a comparison of parish registers, clergy records, confession lists, documents of ecclesiastical consistories, archival-investigative case materials, and publications of the Podolia Diocesan Gazette. This approach made it possible to trace information about members of the family at different stages of their lives and to correlate evidence recorded in documents of different provenance.

Particular attention is paid to the reconstruction of the professional biography of Vsevolod Holubovych's father, Oleksandr Holubovych. The sequence of his education, ordination, and service in the parishes of the Podolia Diocese has been established, the chronology of his transfers between settlements of Balta County

has been determined, and the circumstances of his transition to the status of a supernumerary clergyman and his receipt of financial assistance have been traced. These findings make it possible to clarify the geography of the family's residence during Vsevolod Holubovych's childhood.

The reconstruction of earlier generations made it possible to trace the family line from Vsevolod Holubovych through his father Oleksandr and grandfather Pompiy to Vasyl Yakovych Holubovych. Documentary materials provided information on individual dates of birth, education, appointments to ecclesiastical positions, and the composition of the families of representatives of several generations. Additional information concerning Vsevolod Holubovych's sister, Zinaida Oleksandrivna, and her professional activity was also identified.

Documentary evidence was compared with the memoirs of Tetiana Kardynalovska, which made it possible to identify certain inaccuracies in the description of Oleksandr Holubovych's family life and ecclesiastical career. The circumstances of the marriage between Vsevolod Holubovych and Tetiana Kardynalovska were also clarified on the basis of a parish register. The identified materials expand the biographical characterization of Vsevolod Holubovych and demonstrate the potential of ecclesiastical documentation for studying the family environment of representatives of the Ukrainian political movement in the early twentieth century.

Keywords: *Vsevolod Holubovych, clergy, genealogy, clergy records, Podolia Diocesan Gazette, biography.*

Дата першого надходження статті до видання: 12.08.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 01.09.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.10.2026